

CIO Platform Nederland
Maanweg 174
2516 AB DEN HAAG

De Tweede Kamer

T.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 12 oktober 2021

Betreft: Oproep van zakelijke gebruikers van digitale technologie aan de informateurs: waarborg eerlijke balans in digitale markt

Geachte heer Remkes, geachte heer Koolmees,

Wij schrijven u namens het CIO Platform Nederland (**CIOPN**).¹ Ons platform verenigt ruim 130 Nederlandse bedrijven en overheidsorganisaties als grote zakelijke gebruikers van digitale technologie, waaronder software en clouddiensten.² Gezamenlijk besteden de leden van ons platform wereldwijd jaarlijks zo'n €25 miljard aan digitale technologie. **Bij het opstellen van het regeerakkoord op hoofdlijnen is het belangrijk om de positie en behoeftes mee te wegen van zakelijke gebruikers van digitale technologie, oftewel van Nederlandse bedrijven en overheidsorganisaties.** Mocht bepaalde informatie uit deze brief ook relevant zijn voor de volgende fase van het formatieproces, vragen wij u de brief te delen met de formateur.

Het belang van digitale technologie voor economie en maatschappij is onmiskenbaar groot en de digitalisering neemt een vogelvlucht. De coronacrisis heeft de digitale transformatie nog meer in een stroomversnelling gebracht. De bedrijven en organisaties van het CIOPN zijn in de praktijk de kartrekkers voor het gebruik van digitale technologie in Nederland. Digitale technologie wordt gebruikt voor een scala aan toepassingen: voor de logistiek rondom Schiphol en de Rotterdamse haven, voor publieke dienstverlening en overheidstoezicht, voor het onderwijs en de zorg, voor administratieve en financiële processen in elke sector, en voor het verstrekken van hypotheek.

Als vereniging van grote zakelijke gebruikers van digitale technologie willen wij u graag stimuleren om de kansen van digitalisering en digitale technologie te benutten. Dat vergt in de eerste plaats dat de ideeën en belangen van alle stakeholders worden betrokken in toekomstig beleid. Dat zijn naast de alom aanwezige Big Tech en particuliere gebruikers (consumenten), juist óók de zakelijke gebruikers van digitale technologie die als bedrijven en overheidsorganisaties die digitale technologie gebruiken in hun dagelijkse bedrijfsvoering: het Nederlandse bedrijfsleven en tal van Nederlandse (overheids)organisaties.

Wij vragen uw aandacht voor vier kernelementen van digitale groei en innovatie.

A. Werk aan weerbaarheid – voorkom een 'vendor lock-in'

Voor een weerbare digitale transformatie van de Nederlandse samenleving en economie is onderzoek nodig naar aanpassingen in wet- en regelgeving om een 'vendor lock-in' te voorkomen. Een recent

¹ Ledenlijst CIO Platform Nederland: <https://www.cio-platform.nl/nl/ons-netwerk/onze-leden>.

² CIO Platform Nederland: www.cio-platform.nl/nl/de-vereniging/over-ons.

onderzoek van de Autoriteit Consument en Markt laat de urgentie van de problematiek zien in de ziekenhuissector.³

Onze leden (grote bedrijven en overheidsorganisaties) worden geconfronteerd met onwenselijke gedragingen van (grote) softwareleveranciers. Softwareleveranciers misbruiken hun machtige positie ten opzichte van de zakelijke gebruikers van elke omvang. Deze zakelijke gebruikers zijn in hoge mate afhankelijk van software. Software is namelijk geïntegreerd in de gehele bedrijfsvoering, zoals in de logistieke ketens, productielijnen, voorraadbeheer en de uitvoering van (medisch) onderzoek. Ook zijn er hoge financiële drempels om over te stappen. Overstappen naar een andere softwareleverancier vereist namelijk niet alleen verandering van licenties voor het gebruik van software, maar ook vele daarmee samenhangende kosten zoals het opnieuw opleiden van personeel, het aanpassen van processen, het overzetten van data. Daarnaast schuilt het risico op kinderziektes en fouten. Dat houdt de zakelijke gebruiker in de wurggreep van de softwareleverancier.⁴ Er is sprake van een zogenaamde 'vendor lock-in', die de leverancier in staat stelt hogere prijzen te vragen, zich meer vrijheden te permitteren ten opzichte van de gebruiker en in het algemeen meer lak te hebben aan de wensen en eisen van de klant. Dit benadeelt de Nederlandse samenleving, beperkt de innovatie en belemmert een succesvolle digitalisering.

B. Waarborg het behoud van toegang tot data

Er moeten meer waarborgen worden gecreëerd zodat zakelijke gebruikers toegang behouden tot hun bedrijfs- of overheidsdata bij het overstappen op diensten van een andere softwareleverancier. Op dit moment betekent het overstappen naar een (cloud)dienst van een andere softwareleverancier dat de zakelijke gebruiker toegang verliest tot of hoge kosten moet betalen voor data gegenereerd tijdens het gebruik van de oude (cloud) dienst. Op Europees niveau wordt hieraan gewerkt in de toekomstige wetgeving van de nieuwe Data Governance Act en de Data Act. Voor een succesvolle digitalisering van de Nederlandse samenleving en economie is de dataportabiliteit voor zakelijke gebruikers cruciaal. In de huidige praktijk gebeurt het te vaak dat zakelijke gebruikers hierin worden beperkt.

Het CIOPN vraagt u om in de beleidsplannen van het nieuwe kabinet het belang van dataeigendom en dataportabiliteit voor zakelijke gebruikers van digitale technologie te adresseren.

C. Conformiteit aan wet- en regelgeving vraagt om haalbaarheidstoets vooraf

Nationale en Europese wetgeving stelt in toenemende mate eisen aan digitale technologie zoals software en clouddiensten. Dat speelt bijvoorbeeld bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de nieuwe verordening over Artificiële Intelligentie (AI) evenals in de aanstaande EU-verordening over data, de Data Act. Van de AVG is bekend dat zakelijke gebruikers niet altijd volledig aan die wettelijke eisen kunnen voldoen omdat zij feitelijk geen inzicht hebben in, of voldoende invloed hebben op, de werking van software.⁵ Toch dragen zakelijke gebruikers de verantwoordelijkheid voor compliance met de AVG. Verantwoordelijkheden voor compliance tijdens het gebruik van digitale technologie moeten eerlijker worden verdeeld over zakelijke gebruikers, softwareleveranciers en, waar relevant, de particuliere gebruikers.

Het CIOPN roept u op bij het formuleren van beleid over digitale zaken rekening te houden met het perspectief van de zakelijke gebruiker van digitale technologie, oftewel het perspectief van de Nederlandse bedrijven en overheidsorganisaties. In de uitvoeringstoets van beleid en wet- en

³ Autoriteit Consument en Markt, 'Marktordening informatiesystemen en gegevensuitwisseling in de ziekenhuiszorg' (versie 18 juni 2021), [Marktordening informatiesystemen en gegevensuitwisseling in de ziekenhuiszorg | ACM.nl](#) (16 augustus 2021).

⁴ FD, 'De wurggreep van de softwarereuzen', 4 december 2019.

⁵ FD, 'Meerderheid Nederlandse bedrijven voldoet na drie jaar nog niet aan privacywet', 5 april 2021.

regelgeving dient steeds getoetst te worden of degene op wie een verplichting komt te rusten in de praktijk toegang heeft tot de benodigde informatie, en bij machte is, om die verplichting na te komen.

D. Vergroot cybersecurity: tijdige kennisdeling en meer investeringen

Voor zakelijke gebruikers van digitale technologie is het van groot belang tijdig op de hoogte te zijn van cybersecurity risico's. Er is een cybersecurity 'wapenwedloop' gaande met cybercriminelen en overheden die politieke dwangmiddelen of economisch gewin voor hun eigen industrie nastreven. Investeren in cybersecurity en het tijdig met zakelijke gebruikers delen van bekende risico's is essentieel voor de cybersecurity van Nederlandse bedrijven en overheidsorganisaties. Zoals ook gesteld in het adviesrapport van de Cyber Security Raad over een noodzakelijke integrale aanpak van cyberweerbaarheid,⁶ zijn fikse investeringen nodig om de dreigingen op gebied van cyber security aan te pakken. Naast investeren in meer kennis, het delen van kennis en het verbeteren van de aanpak van cybercriminelen, is ook een grotere verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor het leveren van veilige digitale producten en diensten (*security by design*) een noodzakelijke stap voor het veiliger maken van Nederlandse bedrijven, overheidsinstanties en particuliere gebruikers van digitale technologie.

Tot slot

Het grensoverschrijdende karakter van de markt van digitale technologie en van cyberdreigingen maken dat digitale innovatie niet slechts op nationaal niveau kan plaatsvinden. Dit moet in een Europese samenwerking gebeuren. Het belang daarbij van Nederland en de in Nederland gevestigde bedrijven en organisaties is groot. Wij vragen u om bij het formeren van het aankomende kabinet aandacht te besteden aan het bevorderen van de vier elementen uit deze brief.

Het CIOPN heeft een brede achterban van Nederlandse bedrijven en overheidsorganisaties met zeer veel praktijkervaring. Die ervaring stellen wij graag ter beschikking in de samenwerking met een nieuw kabinet om de kansen te benutten die leiden tot de digitale innovatie van de Nederlandse samenleving en economie.

Voor vragen naar aanleiding van deze brief kunt u contact opnemen met Ronald Verbeek, directeur van het CIO Platform Nederland.

Met vriendelijke groet,

Arthur Govaert
Voorzitter CIO Platform Nederland

Ronald Verbeek
Directeur CIO Platform Nederland

⁶ CSR, 'Adviesrapport Integrale aanpak cyberweerbaarheid', 6 april 2021, <https://www.cybersecurityraad.nl/actueel/nieuws/2021/04/06/csr-adviseert-%E2%82%AC833-miljoen-voor-een-integrale-aanpak-voor-cyberweerbaarheid>.